

ISSN: 2146-1961

Adar Can, S. (2024). Uzaktan Eğitim Sürecinde Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Uygulamalı Derslerin Yürütülmesi ile İlgili Görüşleri, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 15(58), 1826-1837.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.5597>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYGULAMALI DERSLERİN YÜRÜTÜLMESİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Sibel ADAR CAN

Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye, sibeladar03@gmail.com

ORCID: 0000-0001-6983-866X

Gönderim tarihi: 03.08.2024

Kabul tarihi: 13.11.2024

Yayın tarihi: 01.12.2024

Öz

Tüm dünyayı etkisi altına alan koronovirüs (Covid-19) salgını insan sağlığını olduğu kadar eğitim alanını da olumsuz bir şekilde etkilemiştir. Öyle ki UNESCO (2020) verilerine göre salgından 1.5 milyar öğrenci ve 63 milyon öğretmenin etkilendiği bilinmektedir. Bu durumda salgına karşı önlemler kapsamında farklı çözüm yolları geliştirilmiştir. Eğitim alanında başvurulan çözüm yolu ise birçok alanda büyük bir kolaylık sağlayan uzaktan eğitim sisteminin hayatımıza dahil olması şeklinde olmuştur. Covid-19 salgını ile hayatımıza giren uzaktan eğitim sistemi, 6 Şubat 2023 tarihinde 11 il merkezinde yaşanan ve etkilerini ülkece derinden hissettiğimiz deprem ile eğitim-öğretim alanında bir kez daha başvurmak zorunda kaldığımız bir yöntem olmuştur. Araştırma 2023-2024 eğitim öğretim yılını tamamlayan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi Ana Bilim Dalı 4. sınıf öğrencilerinin tamamı ile yapılmıştır. Araştırma grubu, 4 yıllık lisans eğitimi (toplam 8 dönem) süresinde 2 kez bahar dönemi, 1 kez de güz dönemi olmak üzere toplamda 3 dönem uzaktan eğitim almış, sadece 5 dönem (2,5 yıl) yüz yüze eğitim alarak mezun olmuş 19 görsel sanatlar öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırma uzaktan eğitim sürecinde uygulama derslerinin yürütülmesiyle ilgili öğrencilerin görüşlerini değerlendirmeyi hedeflemektedir. Uzaktan eğitim süreciyle ilgili yapılmış birçok araştırma olmasına rağmen görsel sanatlar eğitimi alanında ders saatleri ve AKTS'leri oldukça yüksek olan uygulamalı derslerin yürütülmesi ile ilgili karşılaşılan problemleri ortaya çıkaran herhangi bir araştırma olmaması bu çalışmanın önemini artırmaktadır. Araştırmada nitel araştırma teknikleri içerisinde yer alan görüşme yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilere dağıtılan 5 sorudan oluşan görüşme formları ile elde edilen veriler betimsel analiz yöntemine göre değerlendirilmiştir. Yapılan araştırma ile, öğrencilerin okuldaki atölye ortamlarını evde oluşturamaması, çalışmalarına hızlı geri dönüş alamamaları, atölye ortamında arkadaşlarıyla bir arada olmanın verdiği motivasyonu evde yakalayamamaları, yeterince sosyalleşememeleri buna bağlı yaşanan depresyon durumları, bireysel çalışmakta zorlanmaları gibi sonuçlar yanında, kendilerine daha fazla zaman ayırbilmeleri, teknolojik okuryazarlık oranlarının artması gibi sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, pandemi, Covid-19, görsel sanatlar, resim, öğretmen adayları.

Sorumlu Yazar: Doç. Dr. Sibel Adar Can, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, sibeladar03@gmail.com

Etik Kurul Onayı: Makalenin etik kurul izni Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/Yayın Etiği Kurulu tarafından 04.06.2024 tarih ve 2024/11-57 sayılı kararı ile alınmıştır.

İntihal/Etik: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir.

OPINIONS OF VISUAL ARTS TEACHER CANDIDATES ABOUT CONDUCTING APPLIED COURSES DURING THE DISTANCE EDUCATION PROCESS

ABSTRACT

The coronavirus (Covid-19) epidemic, which has affected the whole world, has negatively affected the field of education as well as human health. So much so that, according to UNESCO (2020) data, it is known that 1.5 billion students and 63 million teachers were affected by the epidemic. In this case, different solutions have been developed within the scope of measures against the epidemic. The solution used in the field of education is to integrate the distance education system into our lives, which provides great convenience in many areas. The distance education system, which entered our lives with the Covid-19 epidemic, became a method that we had to resort to once again in the field of education and training with the earthquake that occurred in 11 provincial centers on February 6, 2023, the effects of which we felt deeply throughout the country. The research was conducted with all 4th grade students of Niğde Ömer Halisdemir University, Faculty of Education, Department of Art Education, who completed the 2023-2024 academic year. The research group consists of 19 visual arts students who received distance education for a total of 3 semesters, 2 times in the spring semester and 1 time in the fall semester, during their 4-year undergraduate education (8 semesters in total), and graduated with only 5 semesters (2.5 years) of face-to-face education. It consists of teacher candidates. The research aims to evaluate the opinions of students regarding the conduct of practice courses during the distance education process. Although there are many studies on the distance education process, the fact that there is no research revealing the problems encountered in the field of visual arts education regarding the conduct of applied courses with very high class hours and ECTS increases the importance of this study. The interview method, which is among the qualitative research techniques, was used in the research. The data obtained from the interview forms consisting of 5 questions distributed to the students were evaluated according to the descriptive analysis method. According to the research, students are not able to create the school workshop environment at home, they cannot get quick feedback on their work, they cannot capture the motivation of being together with their friends in the workshop environment at home, they cannot socialize sufficiently, they experience depression due to this, they have difficulty in working individually, as well as the fact that they cannot spare more time for themselves, they cannot use technology, Results such as increased literacy rates have been achieved.

Keywords: Distance education, pandemic, Covid-19, visual arts, painting, teacher candidates.

GİRİŞ

Son yıllarda yaşanan koronavirüs (COVID-19) salgını, insan sağlığını olduğu kadar eğitim alanını da olumsuz bir şekilde etkisi altına almıştır. Öyle ki salgından 1.5 milyar öğrenci ve 63 milyon öğretmen etkilenmiştir (UNESCO, 2020, akt. Gökbulut, 2021). Salgından sonra yaşanan kısıtlamalarla eğitim camiası, bir çözüm yöntemi olarak uzaktan eğitime başvurmuştur. Uzaktan eğitim; örgün eğitimin bir alternatifi olarak ve hayat boyu öğrenmenin bir parçası olarak salgından önce de birçok ülke, kurum ve kuruluş tarafından kullanılan bir yöntemdi. Amerika'da 2015 yılında 6 milyondan fazla öğrencinin uzaktan eğitim alması buna örnek gösterilebilir (Allen & Seaman, 2017, akt. Gökbulut, 2021).

Uzaktan eğitim, sınıf içi faaliyetlerin gerçekleştirilemediği durumlarda ya da geleneksel öğrenme ve öğretim yöntemlerinin kısıtlı olduğu koşullarda, öğrencilerin birbirleri ile öğretmenler aracılığıyla etkileşim içinde, eş zamansız veya eş zamanlı olarak gerçekleştirilen öğrenme deneyimlerinden oluşan bir eğitim sistemi olarak tanımlanmaktadır (Alkan, 1987; Singh ve Thurman, 2019, akt. Buyurgan ve Demirel, 2022).

Uzaktan eğitimin bilgiye daha kısa sürede ulaşma, daha fazla kaynağa erişebilme, e-posta hizmetlerinin veya bilgi iletişim teknolojilerinin kullanılması, okula devam mecburiyetinin olmaması, eğitim hayatı ile çalışma hayatının bir arada yürütülebilmesi, işitsel, görsel ve multimedya içerikli öğretim materyallerinin etkili kullanımı, bireysel problemler gibi sorunların çözümünde ya da mekan, zaman, sosyal ve sosyo ekonomik dağılım eşitsizlikleri ya da şartların iyileştirilmesi açısından etkili olduğu vurgulanmaktadır (Odabaş, 2003; İşman, 2005; Bogdanović, 2012 akt. Buyurgan ve Demirel, 2022). Bunlarla birlikte uzaktan eğitim; bireysel öğretimi destekleyen, öğrenen kişinin kendi öğrenme sürecinden sorumlu olmasını gerektiren bir sistemdir. Bu yüzden de uzaktan eğitim sistemine dahil olan öğrencilerin kendi öğrenme sürecini planlaması ve kontrol etmesi öğrenmeyi öğrenme becerilerini geliştirmesi, beklenmektedir. Ancak avantajları olduğu kadar dezavantajları da bulunan uzaktan eğitimdeki temel sorun iletişim ve etkileşimin yüz yüze eğitime oranla daha az olmasıdır. Yüz yüze eğitime oranla uzaktan eğitimde öğrencilerin sosyal davranışlarındaki gelişimin olumsuz etkilendiği görülmektedir. Bu yönüyle uzaktan eğitim sürecindeki sınırlılıkların en aza indirilerek eğitim sürecinin başarılı bir şekilde tamamlanabilmesi için uzaktan eğitim süreçlerinin öğrenci, öğretmen ve öğrenme süreçleri yönüyle çok iyi planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi gerekmektedir (Yurdakul, 2015, s. 274-280 akt. Duman, 2020). Aynı zamanda uzaktan eğitimin etkileri bölgelere göre de değişiklik gösterebilmektedir. Bazı bölgelerde ve şehirlerde sunulan genel destek, uzaktan eğitime geçişi tahmin edilenden çok daha basit hale getirirken, bazı yerlerde, dijital cihazlara erişim ve güvenilir internet eksikliği sebebiyle problem oluşturabilmektedir. Bu durum sonuç itibari ile öğrencileri olumsuz şekilde etkileyerek, eş zamanlı ya da eş zamansız olsun, uzaktan eğitimin faydalarının yanında zorluklarını da ortaya koymaktadır (Toptaş, 2022, s. 46, akt. Özpolat, 2023).

Görsel sanatlar eğitiminde ders sürecinde hedeflenen kazanımlara ulaşılabilmesi için, derslerin bir uzman gözetiminde ve koordineli bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Gösterip yaptırma tekniği en çok kullanılan yöntem olduğu için bu derslerin kontrollü bir şekilde karşılıklı iletişim ve etkileşim ile yüz yüze olması gerekmektedir.

Buyurgan ve Buyurgan'ın (2012) ifade ettiği gibi, kaliteli bir sanat eğitimi programı ile öğrenciler, atölye ortamında paylaşma, sorumluluk, düzen ve malzemeyi kullanabilme gibi konularda bilinç kazanırlar. Sözel ve sözel olmayan yöntemlerle, soyut duygu ve düşünceleri bir arada kullanarak öğrendikleri, değişen teknolojik şartlara göre kendilerini geliştirebilecekleri ve yenileyebilecekleri özgür bir bakış açısı kazanmaktadırlar. Şahan vd. (2013) akt. Erim, (2021) ise bu durumu şu şekilde ifade etmektedir; Görsel sanatlar eğitiminde uygulama, öğrencide öğrenmenin pekişmesi ve dersin temel hedeflerine ulaşabilmesi açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Sanatsal uygulama sürecinde, sürecin doğru bir şekilde sonuçlanabilmesi açısından uygulamanın yapıldığı mekan, kullanılan malzemeler, sergileme alanı, öğretmenin uygulama süreci içindeki rolü, öğrencilerin seviyesi, konu ve teknik arasındaki ilişki, uygulamada birincil kaynaklardan yararlanma ve uygulamada kullanılan malzemelerin güvenlik tedbirleri oldukça önemlidir.

21. yüzyılın 'iletişim çağında' internet ağlarının çoğalması beraberinde eğitime daha kolay ve hızlı ulaşabilmenin avantajlarını getirerek oldukça üst seviyede bir kaliteye ulaşırsa da uygulama dersleri (resim, seramik, heykel vb.) açısından tam yerinde hazır olunamayan bir sonuç doğurmaktadır. Uzaktan eğitim her ne kadar zaman ve mekan tasarrufu açısından bir avantaj gibi görülse de, uygulamalı dersler açısından bir dezavantaja dönüşebilmektedir (Parlak, 2017).

Resim-iş eğitimi derslerinde öğrencilerin farklı yerlerde birbirlerinden bağımsız olarak gerçekleştirdikleri çevrimiçi dersler örgün eğitimin alternatifi konumundadır. Fakat alt yapıları tam oluşturulmadan gerçekleştirilmeye çalışılan uzaktan eğitim uygulamaları fayda sağlamaktan ziyade öğrencilerin eğitim sürecinden uzaklaşmasına neden olabilmektedir. Son zamanlarda, 'yüz yüze eğitim' açısından destekleyici ve yeni eğitim olanaklarının gelişmesi adına önemli gelişmelerin kat edildiği düşünülmektedir (Telli & Altun, 2020).

Görsel sanatlar eğitiminde derslerin değerlendirilmesinde sadece sınav yeterli ve belirleyici değildir. Uygulamalı derslerde değerlendirme süreçlerinde özellikle ve öncelikle süreç, sürecin işleyişi, devamlılık, planlı ve istikrarlı olmak, birebir yapılan çalışmaları gözlemleyebilmek önemlidir. Yapılan çalışmaların kendilerine mi ait olduğu, başka birilerinin sürece ve çalışmaya dahil olup olmadığı, eski çalışma ya da eskizlerin gösterilme ihtimali gibi birçok etkenle karşılaşabilmektedir. Bu tür durumların uzaktan eğitim sürecinde kontrol altına alınması zor olabilmektedir. Tek başına bir değerlendirme ölçütü olmayan bir sınavla değerlendirmek, sürece dahil olmamak, süreci kontrol edememek, anında geri dönütler yapılamaması, uzaktan eğitimde karşılaşılan bazı zorluklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Resim-iş eğitimi alanlarındaki uygulamalı ders sayılarının, ders saatlerinin ve AKTS'lerinin yüksek olması bu alanda yapılan uzaktan eğitimin ne kadar amacına ulaştığına dair araştırma yapılmasını da gerekli kılmaktadır. Aynı zamanda bu araştırma Covid-19 salgını ile uzaktan eğitime tabi olan öğrenciler olduğu gibi 6 Şubat 2023'de 11 il merkezli yaşanan, fakat etkilerinin milletçe tüm yurdumuzda hissettiğimiz deprem ile yürütülen uzaktan eğitim sürecini de içine almaktadır. Bu araştırma, 4 yıllık lisans eğitiminin (toplam 8 dönem) 2 bahar dönemi 1 güz dönemi olmak üzere toplamda 3 dönem uzaktan eğitim almış, sadece 5 dönem (2,5 yıl) yüz yüze eğitim alan 19 görsel sanatlar öğretmen adayı ile yürütülmüştür.

Araştırma, Covid-19 salgını ve 6 Şubat 2023 depreminden sonra yaşanan uzaktan eğitim süreçlerinden etkilenen, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi

Ana Bilim Dalı 4. sınıf öğrencilerinin uygulamalı derslerin yürütülmesi ile ilgili görüşlerini ve deneyimlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu araştırma ile uygulamalı ders sayıları ve saatleri fazla AKTS'leri de yüksek olan uygulamalı derslerin yürütülmesiyle ilgili yaşanan sorunlara dikkat çekilmesi, uzaktan eğitim sürecinin öğrenciler üzerindeki etkilerinin ortaya koyulması, ülke genelindeki uzaktan eğitim sürecinde yaşanan benzer sorunlara da ışık tutması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca araştırma hem Covid-19 sürecinde hem de deprem sonrasında uzaktan eğitim alarak 4 yıllık lisans eğitimlerinin sadece 2,5 yılını yüz yüze eğitimle tamamlamış, 1,5 yıl uzaktan eğitim alan öğrenciler ile yapılması açısından da ayrıca önem taşımaktadır. Uzaktan eğitim süreci ile ilgili pek çok çalışma yapılmasına karşın görsel sanatlar eğitimi alanında oldukça büyük öneme sahip olan uygulamalı derslerin yürütülmesi sürecinde karşılaşılan sorunları ortaya koymaya yönelik herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Bu eksiklik de araştırmanın yapılmasını gerekli kılarken aynı zamanda da bu alanla ilgili yaşanan problemleri ortaya çıkararak farkındalık oluşturması açısından da ayrıca önem arz etmektedir.

Araştırmanın problemini; 'Uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar öğretmen adaylarının uygulamalı derslerin yürütülmesi ile ilgili karşılaştıkları olumlu ve olumsuz durumlar nelerdir? Sorusu oluşturmaktadır.

Araştırmanın alt problemlerini ise;

- Uzaktan eğitim döneminde, uygulamalı derslerin yürütülmesi sürecinde herhangi bir sorun yaşadınız mı? Nasıl?
- Uzaktan eğitim dönemi, sizin yaratıcılık sürecinizi nasıl etkiledi?
- Uzaktan eğitim sürecinin size kazandırdığı olumlu tarafları nelerdir?
- Uzaktan eğitim sürecinin size yansıyan olumsuz tarafları nelerdir?
- Uzaktan eğitimin hangi alanda size daha faydalı olduğunu düşünüyorsunuz? Soruları oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmada nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşme yöntemi, sosyal bilimlerde ve özellikle de sosyolojide en çok kullanılan bir araştırma yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır (Chadwick vd,1984 akt. Yıldırım H, Şimşek A. 2003). Briggs (1986), görüşme yönteminin sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalarda en sık kullanılan veri toplama yöntemi olduğunu savunurken, bu durumun görüşme yönteminin; bireylerin tutumlarına, görüş ve şikayetlerine, deneyimlerine, duygularına ve inançlarına ilişkin bilgi elde etmede oldukça etkili bir yöntem olmasından kaynaklandığını belirtmektedir (akt. Yıldırım H, Şimşek A. 2003).

Çalışma Grubu

Araştırma 2024-2025 eğitim öğretim dönemi sonunda, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı 4. Sınıf öğrencilerinin tamamı ile yapılmıştır. Araştırma grubu olan öğrenciler, 2023-2024 eğitim öğretim dönemi bahar dönemini uzaktan eğitimle geçirmiş 19 öğrenciden oluşmaktadır. Aynı öğrenciler yaşanan Covid-19 salgını döneminde de dersleri bir yıl süreyle çevrimiçi olarak tamamlamış

öğrencilerdir. Bu öğrenciler 4 yıllık lisans eğitiminin sadece 2,5 yılında 'yüz yüze eğitim' ile almışlardır. Bu Araştırma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi 4. sınıf öğrencisi 19 görsel sanatlar öğretmen adayı ile sınırlı tutulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırma için öncelikle araştırmaya başlamadan önce çalışılacak araştırma grubu için etik kurul izni alınmıştır. Etik kurul izni Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörlüğü 04.06.2024 tarih ve 2024/11-57 sayılı karar numarası ile alınmıştır. Etik kurul izni alınan araştırma grubuna 2023-2024 eğitim öğretim yılı tamamlandıktan sonra 5 sorudan oluşan görüşme formları dağıtılmış, bu formlardan elde edilen veriler araştırmacı tarafından değerlendirilerek sonuca ulaşılmıştır.

Geçerlilik-Güvenirlilik

Araştırmayı yürüten araştırmacının, uzaktan eğitim ve yüz-yüze eğitim sürecinde aynı araştırma grubunun atölye derslerini yürütmesi, her iki süreci de gözlemleyebilmesi araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz yöntemine göre değerlendirilmiştir. Bu yaklaşıma göre elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir (Yıldırım H, Şimşek A. 2003).

BULGULAR

Araştırmada görüşme formu ile elde edilen veriler her öğrenci için ayrı ayrı 1'den 19'a kadar numaralandırılıp, Ö1 (Öğrenci 1), Ö2, Ö3, ...Ö19 şeklinde kodlanarak verilmiştir. Bu görüşme formları ile elde edilen bulgular ayrı başlıklar halinde sınıflandırılarak değerlendirilmiştir.

Uzaktan eğitim döneminde, uygulamalı derslerin yürütülmesi sürecinde herhangi bir sorun yaşadınız mı? Nasıl?

Öğrencilerin tamamı bu soruya evet cevabını vermiştir. Nasıl sorusuna ise; Ö1, Ö5, Ö9 ve Ö16 yaptığı çalışmaların kamera ile %100 yansıtılmadığını, bunun sonucunda da çalışmalarına tam ve net geri dönüt sağlayamadıklarını ifade etmişlerdir. Ö3, kaynaklarının yetersiz olduğunu ve kaynağa erişmekte sorun yaşadığını belirtmiştir. Ö4, Ö8, Ö9, Ö10, Ö14, Ö15, Ö17 ve Ö18 evde yeterli bir çalışma alanı oluşturamadıklarını, atölyedeki gibi rahat çalışmadıklarını ve çalışmalarına hızlı geri dönüt alamadıklarını belirtmişlerdir. İlave olarak da, Ö18, atölye ortamı olmamasından kaynaklı odaklanma sorunu yaşadığını, evdekilerin boya tiner gibi kokulardan rahatsız olmalarının kendisinin de motivasyonunun düşürdüğünü, Ö14 büyük tuvali evde sığdırmakta ve çalışmakta zorlandığını eklemişlerdir. Ö6, uygulama derslerini yürütmekte çok zorlandığını ve o

dönemde derslerini bırakmak zorunda kaldığını belirtmiştir. Ö11 ve Ö12 malzeme bulma konusunda özellikle çok sıkıntı yaşadıklarını, Ö11 ise fotoğraf çekerek çalışmalarını aktardığımız için gerçek renkleri yansımamasının bu süreci daha da zorlaştırdığını belirtmiştir. Ö7, Ö16, birebir eserleri, çizimleri gösterip anında geri dönüt alamamanın çok zorlayıcı olduğu, sürecin gelişimini olumsuz etkilediğini ifade ederken, Ö13, Ö19, Ö8 en büyük problemin internet ağlarındaki kesintilerden kaynaklı olduğu, uzaktan eğitimle tam öğrenemedikleri, öğrenme gelişimlerinin derse uygun olarak tamamlanamadığı şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Uzaktan eğitim dönemi sizin yaratıcılık sürecinizi nasıl etkiledi?

Ö1, evde daha çok zaman ve daha rahat bir çalışma ortamı olduğu için daha özgürce, rahat çalışabildiğini fakat bu eğitim sürecinin yaratıcılığını olumsuz yönde etkilediğini ifade etmiştir. Ö2, sadece atölye anlamında değil farklı malzemeleri de kullanılabilir yaparak çalışmalarında değerlendirdiğini bu açıdan da faydalı bir dönem geçirdiğini belirtmiştir. Ö3, evde boş vakit fazlalığından kaynaklı sıkılmamak adına sürekli tasarımlarla uğraştığını, bunun da kendisine oldukça katkı sağladığını ifade etmiştir. Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö16 ve Ö18 kodlu öğrencilerin ortak görüşü, evde atölye ortamı oluşturamadıkları, kısıtlı çalışma ortamının, sürekli evde olmanın, sosyalleşememenin, arkadaşlarıyla sık iletişim kuramamanın yaratıcılıklarını olumsuz yönde etkilediği ve yeteneklerini körelttiği görüşüdür. Ö11 uzaktan eğitimden ziyade içinde buldukları depresyon ve Covid-19 gibi hastalık süreçlerinin asıl olarak kendilerini, hayatlarını, motivasyonlarını ve yaratıcılıklarını olumsuz olarak etkilediğini belirtmiştir. Ö16, kendini farklı konularda geliştirebileceği bolca zaman bulmasına rağmen atölye derslerini uzaktan yürütmekte çok zorlandığını, yeteneğinin köreltiğini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerden Ö17 ve Ö19 bu sürecin yaratıcılığına herhangi bir olumsuz etki oluşturmadığını, evde rahat bir çalışma olanağı bulduklarını ve özgürce üretebildiklerini belirtmişlerdir.

Uzaktan eğitim sürecinin size kazandırdığı olumlu tarafları nelerdir?

Ö1, boş vaktinin çok olması sebebiyle işte çalıştığını, bu sürecin kendisine iş tecrübesi kazandırdığını ifade etmiştir. Ö2, Ö9 ise disiplin ve düzen kazandırdığını, ailesiyle daha çok zaman geçirdiğini, bunun da aile bağlarını güçlendirdiğini belirtmiştir. Ö3, Ö6, Ö9, Ö8, okuldan daha rahat bir ortamı olduğunu, kendi konfor alanlarından çıkmadan derslere katılım sağladıklarını, yorulmadıklarını ve masraf yapmak zorunda kalmadıklarını ifade etmişlerdir. Ö8, Ö13 ve Ö10, teknoloji kullanımlarının geliştiğini, Ö19 bu süreçte daha çok kendine odaklandığını, kendi için bir şeyler yapmaya çalıştığını, kendisine ayırabilecek bolca vakti olduğunu belirtmiştir. Ö4, Ö7, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, uzaktan eğitimin kendilerine hiçbir katkı sağlamadığını hatta zararı olduğunu ifade etmişlerdir. Ö12 sadece dersleri aksatmadan takip edebildiğini onun dışında başka bir olumlu tarafı olmadığını ifade etmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinin size yansıyan olumsuz tarafları nelerdir?

Ö1, görüşünde, derse canlı katılmak için uygun yer ve zaman bulmakta çok zorlandığını, evlerinin sürekli kalabalık olduğunu, Ö2, okul ortamını atölyesini ve arkadaşlarını özlediğini, Ö3, kendi konfor alanında çok rahat olduğunu fakat çok yalnızlık hissettiğini belirtmişlerdir. Ö4 dersleri anlamakta çok zorlandığını, Ö6, uzaktan

uyum sağlayamadığı için dersi bırakmak zorunda kaldığını ve okulunun uzadığını, içe kapanıklık ve boş vermişlik duygularının oluştuğunu resimde de köreltiğini ifade etmiştir. Ö7, çok fazla iletişim kopukluğu yaşadığını, sosyal becerilerinin azaldığını hayatına kötü etkisi olduğunu belirtmiştir. Ö8 sosyalleşme olarak ve derse katılım konusunda çok sıkıntı yaşadığını, Ö9, özellikle uygulamalı derslere uyum sağlamakta çok zorlandığını, Ö12, psikolojik ve sosyal açıdan çok kötü hissettiğini, Ö13 ve Ö15 hevesinin, çalışma isteğinin yok olduğunu ayrıca Ö15 derse katılma olanakları olmasına rağmen katılmak istemediğini, eğitimden soğuduğunu ifade etmişlerdir. Ö10 kendisini üniversite okuyor gibi hissetmediğini, Ö14 okuldaki kadar verimli olmadığı için zaman kaybı gibi hissettiğini belirtmiştir. Ö16, Ö17 sürekli evde olmanın kendilerini geliştirmekte olumsuz etkilediğini, geliştiremediğini, arkadaşlarıyla görüşmemenin ve sosyalleşmemenin psikolojilerini olumsuz etkilediğini bildirmişlerdir. Ö18, uzaktan eğitim süreciyle üniversiteden kopmuş gibi hissettiğini, yüz yüze eğitime başladığında yeniden bir alışma sürecine girdiğini ve çok zorlandığını, 1.5 yıl uzaktan eğitim yaşamının kendisini tamamen okuldan kopardığını ifade etmiştir. Ö19, diğer öğrencilerin aksine hiçbir olumsuzluk yaşamadığını, kendisi için çok güzel geçtiğini, hem maddi hem de manevi anlamda çok rahat bir eğitim almasını sağladığını ifade etmiştir.

Uzaktan eğitimin hangi alanda size daha faydalı olduğunu düşünüyorsunuz?

Ö1, oldukça bol zamanının olduğunu, kendine daha çok zaman harcayabildiğini belirtirken, Ö2, ders başarısının arttığını, buna bağlı olarak da kendisine olan özgüveninin arttığını ifade etmiştir. Ayrıca disiplin ve düzen konusunda daha çok özenli olduğunu, farkındalığının arttığını eklemiştir. Ö3 kendi kişisel gelişimine daha çok zaman ayırabildiğini, teorik derslerin sınavına daha rahat çalışabildiğini ifade ederken, Ö4, Ö5 ve Ö6, Ö11, Ö15, Ö16, Ö18 hiçbir alanda faydalı olmadığını aksine zararı olduğunu belirtmişlerdir. Ö8, sınavlara hazırlanmanın daha kolay olduğunu ama 1,5 yıllık uzaktan eğitim sürecinde eğitim hayatının ziyan olduğunu düşündüğünü ifade ederken Ö9, Ö10 ve Ö13 teknoloji kullanımlarının geliştiğini, herhangi bir sorunda nasıl çözebileceklerini öğrendiklerini belirtmişlerdir. Ö12, Ö7 düzenli ve kolay ulaşılabilir bir eğitim süreci yaşadıklarını artı maddi olarak sıkıntı çekmediklerini belirtmişlerdir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma sonucunda elde edilen veriler göstermiştir ki, uzaktan eğitim sürecinde uygulamalı derslerin yürütülmesiyle ilgili yaşanan en önemli sorun, internet ağlarında yaşanan kesintiler dışında, her öğrencinin evde okuldaki gibi bir atölye ortamı oluşturamamasıdır. Atölye ortamı oluşturamamaları, düzenli ve istikrarlı çalışmalarına engel olmuş, derse olan motivasyonlarını da olumsuz etkilemiştir. Okulda arkadaşlarıyla beraber atölye ortamlarındaki çalışmaların kendi motivasyonlarını çok yükselttiği, birbirleriyle sürekli fikir alışverişinde buldukları, aynı zamanda arkadaşlarıyla beraber olmanın onları sosyalleştirdiği, evde bireysel çalışma ile aynı motivasyonu sağlayamadıkları, bir süre sonra sıkılarak çalışmayı bıraktıkları bunun da akademik başarılarını olumsuz etkilediği sonucu da elde edilen veriler içerisinde yer almaktadır. Evdeki rahat çalışma olanakları, zamanlarının oldukça fazla olması, öğrencileri çalışmaya araştırmaya teşvik etmek yerine onların eğitim hayatlarından daha da uzaklaşmalarına sebep olmuştur. Evde sürekli aynı döngüyü yaşamaları, okuldaki gibi sosyalleşme ortamlarının olmaması öğrencileri olumsuz etkilemiştir. Bunun yanında bir diğer önemli sorun,

atölyede uygulama çalışmaları sırasında öğretmenlerinden daha hızlı geri dönüt alabildikleri, hatalarını daha çabuk düzelterek daha hızlı ilerleme sağlayabildikleri fakat çevrimiçi eğitimde bu fırsatı yakalayamadıkları şeklindedir. Özellikle aynı ortamı paylaşan öğrenci arkadaşlarıyla beraber olmanın onları rahatlattığı, birbirleri ile daha iyi ve hızlı fikir alışverişinde bulunabildikleri, çevrimiçi eğitimde çok yalnız kalarak çok sıkıntı yaşadıkları şeklindedir. Uygulamalı derslerde yaşanan bir başka sorun, yapılan çalışmaların fotoğraflarının sisteme yansıtılmasından kaynaklıdır. Görüntü ve renk kalitesinden kaynaklı olarak gerçek çalışma ile fotoğraftan yansıtılan ya da canlı gösterilen çalışmaların birebir gerçeği net bir şekilde yansıtması, genel olarak geri dönütü olumsuz yönde etkilemiştir.

Benzer alanda yapılan bir çalışmada elde edilen, görsel sanatlar öğretmen adaylarının sınavlarda sadece jpeg (fotoğraf) olarak gönderdikleri çalışmaların değerlendirmeye alınması, uygulama derslerinin sürecini sekteye uğrattığı görüşü de verileri desteklemektedir (Şahin, A. & Dinç A., Z. 2023).

Uzaktan eğitim sürecinde uygulamalı derslerde yaşanan en önemli sorunlardan birisi de diğer derslerde olduğu gibi derslere canlı katılım mecburiyetinin olmamasıdır. Bu durum ve ders sürelerinin yüz yüze eğitimdekinden çok daha kısa olması öğrencilerin derse olan ilgilerini daha da düşürerek yapılan çalışmaların tamamlanma sürecini geciktirerek çalışma kalitesini de düşürmüştür. Öğrencilerin okula ulaşım, barınma vs. gibi problemlerinin olmaması, derslere ayırabilecekleri daha uzun süreleri olmasına rağmen okul ortamından uzak kalmakla birlikte çok az sayıda öğrencinin bunu fırsata çevirebildiği, çoğunluğun derslere yeterince uyum ve motivasyon sağlayamadığı gözlenmiştir. Yetenek olarak da öğrencilerin çoğunluğunda gözle görülür bir ilerleme sağlanamadığı hatta bazı öğrencilerde gerileme görüldüğü de elde edilen sonuçlar içerisinde yer almaktadır.

Uzaktan eğitimde akademisyen görüşleri üzerine yapılan bir araştırmada ortaya çıkan, uzaktan eğitim sürecinde öğrenme ortamından kaynaklanan nedenler, öğrencilerden beklenen verimin alınmadığı ve yüz yüze eğitimin uygulamalı sanat dersleri açısından uzaktan eğitime göre daha verimli ve etkili olduğu sonucu da (Buyurgan S, ve Demirel, İ. N. 2022) elde edilen verileri desteklemektedir.

Benzer alanda yapılan bir başka çalışmada da elde edilen, atölye derslerinde uygun ortam oluşturulamadığı için öğrencilerden beklenen başarının alınamaması, görsel sanatlar dersinde 'atölye' gerektiren uygulamalı dersler baz alındığında, uzaktan eğitimin sınırlıkları ve bireylerin malzeme imkanlarına sahip olmaması durumunda eğitimde istenilen seviyeye gelinememesi, görsel sanatlar eğitiminde bireyin aktif olarak katılım sağladığı fikir alışverişi, görüş geliştirme gibi etkin rol aldığı sınıf içi mekânlardan uzak olması, öğrenciler arasındaki ilişkinin zayıflatması (Dilmaç & Dilmaç, 2022) sonuçları da araştırma sonuçlarımızı destekler niteliktedir. Araştırmada akademisyenlerle öğrencilerin ders saatleri dışında da sürekli olarak whatsapp, e-posta ve teams gibi bilgi iletişim teknolojileri aracılığıyla eğitimi ve iletişimi sürdürdükleri, buna rağmen uygulamalı derslerin başarısında etkili bir sonuç alınmadığı, uzaktan eğitimin, yüz yüze eğitime göre akıcı ve esnek düşünme konusunda, sanatsal farkındalık yaratma sürecinde etkisinin daha düşük olduğu da ortaya çıkan bir başka sonuçtur. Teknolojik bilgi erişiminin hızlı olması, birçok üniversitenin kütüphanelerinde açık erişime izin verilmesi, derse katılmayan öğrencilerin ders videolarını tekrar erişim sağlayabilmesi gibi olumlu sonuçları da uzaktan eğitimin önemli kazanımları arasında sayabiliriz.

ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda, uygulamalı sanat eğitimi dersleri için şu önerileri getirebiliriz;

- Herhangi bir uzaktan eğitimle karşılaşma durumunda, eğitimcilere ve öğrencilere öncelikle sürece yönelik bilgilendirme eğitimleri verilebilir.
- Uygulamalı sanat eğitimi dersleri için yeterli ve uygun eğitim ortamlarının sağlandığı hibrit eğitim sistemi kullanılabilir.
- Öğrencilerin motivasyonlarını artırmaya yönelik teknolojik farklı yöntemler uygulanabilir.
- Öğrenme ortamlarının kalitesini artırmaya yönelik farklı çalışmalar yapılabilir.
- Ders saatleri ve sürelerini arttırmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Research Allen, I. E. ve Seaman, J. (2017). Digital learning compass: distance education enrollment report:

2017. Babson Survey Group.

<https://onlinelearningsurvey.com/reports/digitallearningcompassenrollment2017.pdf>

Buyurgan, S. ve Demirel, İ.N. (2022). Uzaktan eğitim öğretim sürecinde uygulamalı sanat derslerine yönelik akademisyen görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 585-620.

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1744118>

Dilmaç, O. & Dilmaç, S. (2022). Tasarım eğitiminde uzaktan eğitim sürecinde gerçekleştirilen akran değerlendirmesinin akademik başarıya ve kalıcılığa etkisi, *Art Vision* (Online). 28 (48), 43-50.

Duman, S. N. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 95-112 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1200448>

Erim, G. (2021). Görsel sanatlar eğitiminin uzaktan uygulamalı dersleri, medeniyet sanat - *İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, Cilt:7, Sayı:2, 2021, s.178-189, E-ISSN: 2587-1684

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2091891> DOI: 10.46641/medeniyetsanat.1026417

Gökbulut, B. (2021). Uzaktan eğitim öğrencilerinin bakış açısıyla uzaktan eğitim ve mobil öğrenme. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 11(1), 160-177. <https://doi.org/10.17943/etku.797164>

Özpolat, K. (2023). Güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitime yönelik öğrenci görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2023;22(88):1910-1921.

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3229738>

Parlak, B. (2017). Dijital çağda eğitim: Olanaklar ve uygulamalar üzerine bir analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22 (Kayfor 15 Özel Sayısı), 1741-1759.

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1019075>

Şahin, A. & Dinç Altun, Z. (2023). Resim-iş öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecinde uygulamalı derslerin ölçme değerlendirmesine ilişkin görüşleri. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi)*

[Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal)], 7(1), 47-59.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2545235>

Toptaş, H. T. (2022). *Pandemi sürecinde uzaktan eğitim veren öğretmenlerin öz-yeterlik algıları ile uzaktan eğitim tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Tuncer, Z. (2021). *Uzaktan eğitimle uygulamalı dersler alan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüş ve tutumlarının belirlenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.

UNESCO (2020, March 27). Teacher Task Force calls to support 63 million teachers touched by the COVID-19 crisis. *UNESCO*. Retrieved from <https://en.unesco.org/news/teacher-taskforce-calls-support-63-million-teachers-touched-covid-19-crisis>

Yenal, A. Ç. (2009). *Uzaktan eğitim* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi.

Yıldırım A., Şimşek H. (2021), *Nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık.

Yurdakul, B. (2015). *Uzaktan eğitim. Eğitimde yeni yönelimler* (s. 271- 288). Pegem.

Etik Metni: Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Makalenin etik kurul izni Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/Yayın Etiği Kurulu tarafınca 04.06.2024 tarih ve 2024/11-57 sayılı kararı ile alınmıştır.

Yazarın Katkı Oranı Beyanı: Yazarın katkı oranı %100'dür.

KATKI ORANI	KATKIDA BULUNAN YAZAR
Fikir ve Kavramsal Örgü	Doç. Dr. Sibel ADAR CAN
Literatür Tarama	Doç. Dr. Sibel ADAR CAN
Yöntem	Doç. Dr. Sibel ADAR CAN
Veri Toplama	Doç. Dr. Sibel ADAR CAN
Verilerin Analizi	Doç. Dr. Sibel ADAR CAN
Bulgular	Doç. Dr. Sibel ADAR CAN
Tartışma ve Yorum	Doç. Dr. Sibel ADAR CAN

Finansal Destek: Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır.

Bilgilendirilmiş Onam Beyanı: Çalışmaya katılan tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam formu alınmıştır.

Veri Kullanılabilirlik Beyanı: Makale ile ilgili tüm veriler makalenin içinde yer almaktadır.

Çıkar Çatışması: Yazarın araştırma ile ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşlarla arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Bu eser CC BY (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.tr>) ile lisanslanmıştır.

Sorumluluk Reddi/Yayıncı Notu: Tüm yayınlarda yer alan ifade, görüş ve veriler yazar ve katkıda bulunanların görüşleridir. IJOESS ve/veya editör(ler), içerikte belirtilen herhangi bir fikir, yöntem, talimat veya üründen kaynaklanan kişiler veya mülke yönelik zararlardan ve ihlallerden sorumlu değildir.